

Kremenjak

|| Glasnik hrvatske pučke napredne stranke za krajinu šibensku. ||

Kremenjak izlazi svaki četvrtak. Pretplatna cijena na godinu 3 Krune. Na pò godine Kruna 1.50 para. Pretplate i pisma šalju se uredništvu Rukopisi se ne vraćaju a neplaćeni se listovi ne primaju. **Pojedini broj 4 pare (2 novč.)**

Poslovni Broj Pr VI 3/8

U Ime Njegova Veličanstva Cara!

C. K. Sudbeni Dvor I Molbe u Šibeniku, kao nadležni Sud u tiskovnim poslovima, riješavajući o predlogu 25 lipnja 1908 posl. broj Ss 3/8 c. k. Državnog Odvjetništva u nejavnoj sjednici

sudio je:

I. Sadržaj članka naslovom „Da se razumjemo“ koji počimlje sa riječima „Sve one slučajeve“ i svršava sa onim „Vazda budu pune“, uvrštenog u časopisu „Kremenjak“ br. 69, objelodanjenom u Šibeniku dne 25 lipnja 1908, tiskom tiskarne Ivana Sflaglinatz. i kojemu je odgovorni urednik Niko Marinković, ima skrajnosti prestupaka po §§. 302. 303. K. Z.

II. Potvrđuje se obavljena zapljena, te se zabranjuje raspravljanje zapljenog članka.

III. Određuje se uništenje zapljenjenih istisaka, kao i onih koji bi se u naprijed zapljenili, rastav odnosno tiskarskog sloga i objelodanjenje ove osude u dojučem broju časopisa „Kremenjak“.

RAZLOZI:

Gorinavedeni članak sadržaje sva obilježja prestupaka po §§. 302 i 303 K. Z.

Prema tomu, po §§. 36 i 37 Zakona o štampi i §§. 485, 586 i 493 K. P. sudjeno je kao u gornjoj osudi.

C. K. Sudbeni Dvor I Molbe Šibenik 25 Lipnja 1908
 (L. S.) **Velzek.**

TEŽACI I VLASNICI ZEMALJA U SPLITU.

Otrag ravne tri godine potakli su težaci u Splitu borbu za poboljšanje svojeg stanja, tako zvanu borbu za kmetska prava. Ako do danas nijesmo o toj stvari pisali, premda smo se za istu najživlje zanimali, bilo je to s toga, što smo držali za stalno, da će između težaka i vlasnika zemalja u Splitu doći do pravednog sporazuma.

Tako smo mislili mi i svi oni, koji poznaju jade težaka splitskih, jer smo znali, da je u ovoj borbi pravica na strani težaka. Da se dogje do ovog zaključka, neće se velikog razmišljanja.

Danas težak splitski daje vlasniku najmanje četvrti dio prihoda a najviše polovicu; preko toga plaća veći dio zemljarine i uz malu ili nikakvu nagradu nosi vlasniku mast na kuću. Vlasnik mu daje malu pripomoć za sumpor i galicu. To su glavni uvjeti težačke pogodbe. Svaki, koji znađe, koliko danas zapada obragjivanje polja i koliko se okolo polja troši, uvidjeti će odmah, da su ovakovi uvjeti za težaka tegotni i da on mora da bude na šteti. Do tog će zaključka doći mnogo lakše, ako promisli, da su ovakovi uvjeti nastali u doba, kad na lozi nije bilo bolesti te kad nije trebalo ni sumpora ni modre galice; u doba, kad je nadnica bila jeftina do smiješnosti i napokon u doba, kad je vino bilo dva i tri puta skuplje nego danas. Kad se ovo promisli, lako je zaključiti, da su uvjeti težačke pogodbe, kakovi postoje danas, mogli biti opravdani otrag 40 ili 50 godina a da su danas apsolutno nepravedni za težaka.

Misleći ovako nadali smo se, kako rekosmo, da će i kod vlasnika zemalja u Splitu prevladati hladan razbor i pravičnost te da će se doći do pravedne nagodbe, pri kojoj bi se imalo poboljšati današnje kukavno stanje splitskih težaka.

Ali smo se u nadi prevarili. Ovih nam dana stiže iz Splita pusti glas, da su se pregovori razbili i to isključivom krivnjom samih vlasnika, koji su ih prekinuli na način za težake izazivan i porugljiv. Vlasnici su sami, barem u načelu, priznavali opravdanost težačkih zahtjeva; oni su bili izmegju sebe sastavili odbor, koji je ugovarao sa odborom težaka. Otrag nekoliko dana imala je biti zajednička sjednica obaju odbora, ali su vlasnici iz iste ostentativno izostali i tako je dogovaranje mirnim putem prekinuto, težacima je bačena rukavica borbe, koju oni moraju, da prihvate. To od njih zahtjeva njihov najživotniji interes, to od njih iziskuje dobrobit njihove djece, to njima nameće njihovo poštenje i obraz.

Borba je dakle neizbježiva, borba izmegju dva jaka društvena stališa. Na jednoj je strani sloga malenih i pravica, na drugoj tvrdoglavost i pohlepa. Tko će u ovoj borbi pobijediti? To će dokazati nedaleka budućnost, ali držimo sigurno, da pravica neće izvući tanji kraj.

Pri ovome nas toliko ne zabrinjuje ovo pitanje o pobjedi, jer smo o tome, kako rekosmo, unaprijed sigurni; ali nas muči druga briga i druga misao. Kako će se razviti ova borba, do kakvih će granica doći, koja će srestva iscrpiti?

Evo ova pitanja nas zabrinjuju.

Braći težacima u Splitu stavljamo na srce, da budu hladni i razboriti, ali složni i energični. A ako povrjegjeno čustvo pravice zaslijepi razum, razuzda strast, tko će za to pred Bogom i pred zakonom odgovarati? Težaci sigurno ne, jer su oni sa svoje strane učinili sve moguće, da se stvar mirnim putem nagodi; pri tome su iscrpili sva moguća, zakonom dozvoljena srestva, dok su s protivne strane, većim dijelom od Isusovih nasljednika i od ostataka mletačkih „šinjorota“ primili prezir i poruganje. Po našem mišljenju zaslužili su već dosad vlasnici zemalja onu tammicu, u koju su oni već dosad željeli strpati upravu „Težačke Sloge“ i D.ra Smodlaku.

Kako se god razvila ova borba, neka težaci splitski budu uvjereni, da im nikad neće uzmanjkati solidarnost, ljubav i barem moralna pripomoć šibenskih težaka. Neka težaci splitski znađu, ba su Šibenski težaci sugrađani onog Tommasea, koji je nalazio svoju domovinu svugdje, gdje je bilo potlačenih i uciviljenih.

Tmina u skradinskoj općini.

Po svoj skradinskoj općini pritisla vlast tmine. — Drukčije se nemože nazvati način postupanja skradinskih vlastodržaca i njihovih plaćenih mameluka sa jadnim pu-

kom u Skradinu i okolici. Kukavni puk nije nego bespravna raja, koja trpi goru silu, neg je bila igdje ikada sila turska, zulum turski. Iz ove vlasti tmine nemože dobra biti; samo se kupe u puku, oblaci nezadovoljstva koji se uslijed težine tereta mogu svaki čas prolomiti i na glave krivaca i siledžija sasuti teški grad i krupu.

Tužbe, koje slušasmo od davna, i koje čusmo baš i ovih dana u našem uredništvu, kazuju, da su gospoda na općini skradinskoj previše zagazila u zlo i nepravicu, i da će im se prije il poslije ta nepravica i zlo, što čine narodu, vratiti gorim. Po svoj općini, po svim selima je jedna pjesma. Općinske prirepine i plaćenici i oni, koji izdadoše pravo svog puka za pladanj leće, mogu činiti što ih volja, bez obzira na zakon i pravicu. Ko nije općinski miljenik, ko neće da bude pokorni sluga, rob i sumišljenik furtimaške politike popa Kragića i njegova slijepog roba Mudradžije, taj nemože da na općini dobije pravice, ni zaštite ni onda, kad je njegov trud izložen potarici, kad ga se oštećuje i upropašćuje. Općinu u tome pomažu zavedeni il potkupljeni glavari, lugari i čauši, koji su najali na puk kao zla godina te mu nedaju mirno živjeti, ni mirno kuburiti u njegovu siromaštvu i nevolji, koja ga je pritisla sa svih strana.

Mi ovdje otvoreno kažemo gospodi na općini skradinskoj, koja su svijesno il nesvijesno pod papučom smutljivca fra Gjerundija, da se neke stvari nedaju opravdati ničim a najmanje stranačkom pizmom i da će oni svojim postupanjem izazvati na svoje glave, ne blagoslov, već srdžbu naroda i gnjev izmučenog puka. Jer, ako se puku nemože pomoći i biti pri ruci, nesmije ga se ni mučiti, ni kinjiti, ni izazivati. Inače: *ko šta djelja, preda-nj pada.*

Ovo nek upamti i glavar Božo Bijelić, koji je ostavio i iznevjerio se svojoj krvi, te ili iz ohole ambicije ili iz lakomstva za koristi, lupa toljagom sile i nasilja po svojoj rodjenoj krvi, po ljudima svoje krvi, svojeg roda, svoje vjere. Božo Bijeliću, nevalja ti posao! To ti velimo, na to te upozorujemo, da poslije nebude kasno. — Glavar mora da bude svima jednak po Bogu i pravici. Bribir i Krnjeuve nijesu za pašaluk, niti raja za zulum, već da glavar njima upravlja lijepo i pošteno i da bude svima otac i brat.

Aćim Šarić, Luka Šarić, Božo Šarić, Gjuro Gnjiđić i 40-50 ovakih sagrađiše na općinskom ko kuću i vrtal, ko gumno i vrtal, ko posadio bajame, ko lozu, pak eto hvala Bogu, nek je s blagosovom. Bolje da zemlja plodi i rodi, da narod napreduje u radu i imanju, neg da pusti krš i lomne prostorije stoje badave bez koristi. Pa, ako medju njima u selu to isto učini i kogod, koji neće da mamelučki kuljući popu Kragiću, već hoće da bude pristaša pučke stranke, netreba za to nje ga mučiti i iz srdžbe na prosjački štap bacati time, što ga se sili da uloženi trud i novac uništi. Kako jednima, nek bude i drugima; svima nek je jedan zakon. Kaže li zakon, da se mora rušiti, onda, nek je to za sviju, nek svi ruše, a ne jedni da, drugi ne, — premda mi mislimo, da je najbolje, da se neruši nikome, kad to nikome nesmeta, kad to nije nikome na štetu. To je dapače na opću korist, diže se snaga narodna na polju gospodarskom, a bolje je, da je puk imućniji, neg siromašniji. — Ko drukčije postupa, taj je sin tmine i sile, taj je neprijatelj puka i njegov upropastitelj, a tmina i sila nemože dugo trajati, pa sad bilo, da ona prima blagosov od jednog popa Kragića.

Pop Kragić će za svoja crna djela odgovarati Bogu i narodu, a onu jadnu gospodu, koja stoje pod njegovim crnim uplivom, kao Mudradžiju, Bedricu i druge

svjetujemo, da se promisle i zamisle nad onim što svijesno il nesvijesno čine, pa, ako nadju, da čine pošteno i pravedno, nek slobodno ustraju; al, ako nadju da nije pošteno ni pravedno što čine, nek se tad ostave toga, nek ostave puk i sirotinju pučku u miru.

Takova su djela, djelima tmine, a tmina i mrak može dati i učiniti samo to, da ko razbije nos i skrha vrat. Jer, nije puk za čiju iglendu ili sprdnju.

DOPISI

Iz Skradina.

Nedavno je „Hrvatska Riječ“ u jednom svom broju donijela pohvalni članak, u kom je u zvijezde kovala radinost štarješine carinarskog ureda u Skradinu. To je, htjeti ljude za bukvanu držati. — Opaža se već od nekog vremena, kako naš fra Gerundio vrlo često i skoro cijela jutra izgubi u carinarskom uredu, praveći posjete uredovnom šefu. Takovi su njegovi prvi koraci, koje on preduzima, da se domogne vlasti. Malu je važnost davao opomeni, kojom mu se je prebacivalo često zalaženje u neki drugi ured. Ali evo ni još neće, da se kani čorava posla, te izgleda da je to kod njega neka vrst kroničke bolesti, koju on inače treba liječiti. Mora taj, da svakom podapne stupicu, pak uspije li mu, da ga okuje i za vrat sčepa, te mu u potrebi dovikne: Samo okom da maknem, pak te nema više. — Koja da pitanja upravimo radišnom starješini carinarskog ureda? — Ščega više puta u uredu, za uredovnih sati čami stolac tik do pisarne osamljen, tek da muha koja na nj sjedne? Stranke nekidan čak s one strane Velebita dođoše po neke svoje posle, no ostaviše Skradin ne opravivši ništa..... carinarski ured, zatvoren. Tog dana, po trodnevnom planu, koji se je u uredu kovao, moradoše „amici“ nekamo na neki „soirè“. S toga naš abbè i česće sad zalazi u pohode šefu, koji pri opremanju stranaka više, te nervozno i indolentno postupa i kojekako ih odašilje, da ga prečasnai dugo ne čeka. — Doduše potreban je pomoćnik, jer je ovako nemoguće, a i starješina će se bolje moći odazvati pozivu onog avanturiera.

Do potrebe, moći ćemo gospodu činjenicama uvjeriti. Medjutim nek više ne polažu nade u onu: „Quod licet Jovi, non licet bovi“.

Glas istine.

*

Iz Murtera.

Ovamo je u nas jedna pijača na vidiku. Biva posveta sokolskog barjaka. Po spremama i vrlo obilnom programu izgleda, da će pijača biti odviše živahna, nataman kao ona u Vodicama. Ova nezdrava komedija odigrava se kod svih sokolskih društava, koja slave posvetu društvenog barjaka. I kod braće Čeha osnivaju se sokol-ka društva i posvećuju se barjaci (ili su zar prokleti?!) pa ipak sve se to obavlja bez pečenih janjaca, vina, veselica i trošenja novca. Ili valjda bez svega toga, za želudac pripravljenog materijala, ne bi blagoslov bio od efekta. U tome mi vidimo profaniranje „Sokola“ i barjaka mu.

Ova naša „posveta“ barjaka progutat će nam koju stotinu kruna i biti će u novinama o tom „slavlju“ kilometričnih članaka. To danas. Sutra pak u istim novinama plakati će koji Jeremija, da je narod siromašan i gladan i proklinjat će vladu. Ante Starčević bio je siro-

Rado ustupamo prostora ovom članku. Na mjestu je. Mi ćemo pak o dalmatinskim „Sokolima“ i njihovu strančarstvu progovoriti do prigode opširnije.

mašan čovjek kao i naš puk i priporučivao je puku štednju. Danas popovi i fratri, glavni aranževi ovakovih „posveta“ s pijačama čine da narod lakoumno rasiplje novac.

*

Jz Zlarina.

Budimo pravedni! Uslijed zauzimanja našeg načelnika pomorska je vlada odlučila, da u Zlarinu sagradi muo od 120 m dužine uz blizu 50 m obale. Radnja je već započeta a povjerena je jednom našem mješćaninu.

Još godine 1905 seoski je zbor uz odobrenje općinskog vijeća bio odlučio, da svaka kuća naspe 20 četvornih metara prostora.

Kad se pučanstvo na to tužilo, načelnik je sazvao otrag malo dana seoski zbor, koji je za pravo bio skupština svih odraslih muškaraca, te su tu htjeli pristupiti. Ova je skupština odlučila, da svaka obitelj doprinese za nasip mješte 20 metara četvornih u naravi, K 9.— u novcu.

Ipak neki nijesu ni sa ovim zadovoljni. Ali braćo budimo pametni i pravedni! Radnju mula i obale obavlja naš mješćanin te će već s toga dobar dio novca za ovu radnju, koja će pozobati oko 100 hiljada kruna, ostati u mjestu. U ovoj opsežnoj radnji naći će zarade svaki mješćanin, koji bude htio, za prenose, prevoze itd. Što više, svaka kuća, koja samo bude htjela, moći će da ono K 9.—, što u gotovu daje i opet zaslužiti pri istome nasipu.

Kako se iz ovoga vidi, muo i riva su blagodat za naše mjesto, jer će biti od uresa i koristi za mjesto a više od polovice troška za radnju ostati će opet u mjestu. Ako prama svim tim blagodatima svaka kuća i podnese trošak od K 9.—, koji će i onako moći zaslužiti, nemamo na koncu razloga, da se tužimo.

Budimo pravedni a i iskreni. Svoje tužbe ne iznašajmo potajno, već otvoreno na zborovima i skupštinama i ne tužimo se na ono, što nam je od koristi.

*

Jz Pakoštana.

Popi i fratri vele da su proti vladi, ali tek na papiru. Ta nije narod čorav i dobro vidi kome vlada ide na ruku i koga miluje. Evo vam dokaza. U našem selu župnik don Niko Milić po cijelu godinu krađe Bogu dane i za taj svoj trud putem redovine on ukese kakovih 7.000 (sedam tisuća) kruna godišnje. Češće je u njegovoj kući takav ručak, da ga po mirisu raznih jela možeš čuti na kilometar daleko. Troši on sa svojim kolegama sve u dvadeset! Pa regbi da je taj veseli život dosadio našem don Niki—i pošao u ribare. U tu svrhu zamolio našu milu pomorsku vladu u Trstu da mu blagoizvoli darovati jednu mrežu, kako bi za dokolice mogao ribu loviti i — *prodavati*. (Kao da mu je malo redovina!). Pomorska vlada ne bud lijena i znajući tko pita, pošalje mu *besplatno* jednu novu novcatu mrežu, da don Niko Milić š njome lovi duše utopljenika pakoštanskih. Napominjemo pako, da su u isto doba neki vrgadinci, betinjanzi i murterinci molili pomorsku vladu u Trstu, da dađe *besplatno* po jednu mrežu ili *tratu*. Pa ipak dobili nisu ništa. Pitamo: kako je pomorska vlada došla na misao da jednom popu koji nema ni pojma o morskom lovu, udijeli *besplatno* mrežu? Za što ta ista vlada nije dala mreže nekim betinjancima, vrgadincima i murterincima, kad se znade na daleko da su oni pravi ribari, ali siromašni da kupe mreže ili *trate*. Pitamo gosp. Lorina, nadzornika pomorske vlade u Trstu tko je bolji ribar: ili don Niko Milić ili jedan vrgadinac? Tko je siromašan: ili don Niko Milić ili jedan

betinjanac? Tko unapredjuje ribarstvo: ili don Niko Milić ili jedan murterinac? Ali ovi siromašni ljudi no valjani ribari nisu dobili *besplatno* mreže, jer nisu iz Sali. Gosp. Lorini dakle darovao je popu Miliću mrežu s razloga jer su mješćani, jer su oba iz Sali. Na ovu nepravicu povratit ćemo se opet. Pakoštanci.

RAZNE VIJESTI.

Zapljena našeg lista. Prošli broj „Kremenjaka“ imao je osobitu čast, da bude žrtvom modre il crvene olovke gosp. Drž. odvjetnika. Mi smo htjeli, da se sa par redaka pokušamo razumjeti sa onom hvalisavom i mirisavom veselom družinom, koja je, zajedno sa nekoliko modernih zarobljenika, uprla sve sile, da spriječi svaki napredak u narodu, da spriječi prodiranje svijetlih zraka prosvjete u puk, da pritisne slobodnu misao, da sapne krila slobodnoj duši puka, kao što je varkom, prevarom i lukavim funcustvom pritisla i sapela napredak naše općine, i uzela našu općinu i našu pučku muku za svoje puno korito. Mi smo htjeli, da se sa našim crnim koritašima sporazumijemo, al naš drž. odvjetnik bio je druge misli. Il je bio druge misli ili ga valjda došla volja, da i on puni stupce našeg malog „Kremenjaka“. — Nama baš nebi bilo žao, da nam postane članom redakcije, kad bi naš list bio nešto veći i mogao primati i njegove lijepe sastavke, koje svak *tako* rado čita. Al, — naš list je sad još malen, a da nije, vjera i Bog, mi bi gosp. Drž. odv. učinili počasnim dopisnim članom naše kremenjačke akademije za istraživanje popovske istine i furtimaškog bakcila, koji izjeda narodno tijelo. A, maleni kako smo, nemožemo se neg tužiti, da nam svojim sastavcima nosi i ono malo mjesta.

Tražeci i kušajući „*serum*“ protiv širenja protivnarodnog furtimaskog bakcila, mislimo (barem mi), da nijesmo previše zadržali u furtimaške granice i u paragrafsku kožu, pak je olovka modra, jal crvena, mogla negraditi barjaka po našem papiru — na naš račun.

Mi još jednom svečano izjavljujemo, da smo protivnici politike fraza i — barjaka. I isto tako smo ljuti, nepomirljivi protivnici obzira i — i recimo, — straha u politici i svugdje.

Plovidba. Iz hibridnog braka istrošenog austrijskog Lloydja i mlade „Dalmatie“ evo nam se porodila Bosnia, a za njom ide Tartarin, pad će doći Tunguzia, Patagonia i Troglodit.

Što kažu na ova divna imena naše domovine i slavne prošlosti, u eri narodne afirmacije i borbe za materinsku riječ gospoda akcionari iz Zadra, Benkovca, Visa, Zlarina i Sibenika? što li patriotardi bez milijuna i milijunari bez patriotizma? Ima li u Dalmaciji još ko, da drugim načinom nego šupljim frazama odgovori na ovake drkosti?

Zar hoće dalmatinska debela koža da postane proverbijalna?!

Poljana se škropi po tursku ima ovo koji dan. — Osobito put pred kavanom Zanki. Dadu konje u ruku neukom drtetu, koje nezna da je živo. Ako je kome drago dobiti, nek mu je drago i raditi. Inače će mu pravom gosp. Mate Živković prigovoriti, da su mu dragi fiorini — dakako — općinski.

„Pučka Štedionica“. Uspjeh „Puč. Šted.“ je neočekivano velik. Učinio se pokus sa prijavljivanjem članova i dionica i u malo dana vidjesmo prijavljenih oko 300 članova sa 540 dionica. Čim se vidio ovako sjajan odaziv, prešlo se ovih dana na konačno upisivanje čla-

novâ i isplaćivanje udjelâ, te se odmah ovih prvih dana upisalo 119 članova sa 319 dionica i uplatila u gotovom za udjele lijepa svota od 6690 K. — Ovakav uspjeh je nadmašio svako očekivanje i pokazuje kakvu ljubav, kakvo zanimanje i kakav je uprav zanos pobudila „Pučka Štedionica“ u gradjanstvu i okolici. Podje li ovako dalje, a stalni smo da hoće, naša će „P. Štedionica“ odnijeti svima prvenstvo.

Upisivanje vrši se svaki dan rabotni od 8-10 u večer a nedjelom i svecom iz jutra od 9-12.

Knjižice sa pravilima već se štampavaju, do koji dan sve će biti u redu i svak će znati svoja prava i dužnosti, a niko mu neće moći ništa kriti, jer će sve biti otvoreno i javno i crno na bijelu. Naš će se svijet naučiti štediti i štednjom će napredovati. Jer: u radiše svega biše, al — u *stediše i još više.*

Mi čestitamo ovakoj svetoj i korisnoj pučkoj ustanovi.

Novi pokušaj na krvave pučke trude. Naša dična općina ima svoga „tehnika“. To je dobro da ga ima i to je dosta. Neg vrug „nekome“ neda mira, dok sasvim neisprazni pučku kesu i općinsku blagajnu. Naš obrazni jastreb iz pitomog Kućišta doleti na novu misao i naš ljubljani i opće štovani poteštati izdade odluku imenovanja, kojom se imenuje novi „tehnika“, po redu *drugi* za našu općinu sa 2400 K plaće. Jer — znate — malo je činovnika na općini, a mi bogati, a puk sit i pijan od obijesti, pak će plaćati i u tome kome zabavu.

Neg, naš ljubljani poteštati nepitao druge prisjednike — ta, šta bi te budale gradjane i pitao — kad je izdavao dekret. I — ostavimo šalu na stranu — pametniji od njega prisjednici to imenovanje zaustavili i Rakamarić ostade, gdje je. Bez obzira na stranačke razlike, mi moramo pohvaliti gg. prisjednike, jer kojekakva izdavanja novca i rasipanje pučkih truda već je dodijalo, pa ako to nebolu one u Kućištu, boli nas ovdje sve mješćane, jer nam pada svima po koži. A, želi li ko imati ugodne zabave u čijemu društvu, nek to čini na svoj račun i trošak. Hoće da reku, da je gosp. Brnjoki nasamario Krstelja, a mi nevjerujemo; pače mislimo, da on neželi imati konkurenta. — Ako je još istina, da je stvar ostavljena do prvog vijeća, upozorujemo na ovu stvar gospodu vijećnike, da pomognu one prisjednike, koji nedaju, da se utaman troši općinski novac. I onako je naša općina postala pravim koritom za neke sumnjive pulastre, koji imaju da raznose slavu nekih poštenjčina, proslavljenih Crnicom i kojekakvim imprežama.

Slabi odgoj. Što slabi odgoj, što misao, da će općina i redari braniti svog čovjeka ako učini kakvo zlo, često su ozrokom, da naša težačka mladost, zaludjena od druge stranke nesavijesnih furtimaša, predje dopuštene granice i ogriješi se o kazneni zakon. Ovaj slabi odgoj dovodi ih na silovito postupanje, tako da u razularenosti late se i noža i barataju njime kao igračkom od šale.

U prvidan, na dan sv. Petra, Jerko Zorić reč. Patata, koji ima brata u redarima, kažu nam, došao razmašito u večer u krčmu Muse i tu u tren oka zavrgo kavgu, počeo razbijati i navalio na mirnog radnika, bačvara. Već je bio nož poletio iza pasa, al srećom nadje se g. Petrić s poglavarstva i zapriječi krv. Odvede ga da će na sud, a redarstvo, koje se tek našlo na poljani, uzme ga iz njegovih ruku i odvede na općinu. — Sutra dan je predan sudu.

Ovi čini su žalosni i tužni, a sve to polazi od krivo upućenog odgoja. Nije nož, da se njim pravda kroji

po putim i po krčmam, a imale bi i vlasti zgodne korake preduzeti, da se ukine taj ružni običaj nošenja noža. A i redarstvo svojim pristražnim postupanjem nek neodgaja naopako mladost, jer popuštajući mladosti u nekim stvarima, kvari ju time i dava joj srca i pobude i kao neke nade stranačke zaštite.

Mi svjetujemo i zavedenu pravašku mladost, nek se ostavi noža, jer nožem kopa bratu grob, a sebi otvara vrata tamnice i stiče ime ubojice.

Naša obala. Naša pametna općina hoće da sav smrad i nečist iz gradskih konala izlije na obalu. Dokaz. Ljudi, koji polijevaju obalu, ili iz neznanja ili iz lijenosti uvale onaj kraj sisaljke, koji srće more, obično na ono mjesto, gdje se konao salijeva a more i onda ala da se sisa svu onu pokvarenu smrdljivu vodu i polijeva po obali. Ovo je upalo u oči mnoštvu gradjana, koji nikako nisu mogli da se načude našoj lijenoj općini, koja pušta s vida ovake stvari. Općinski liječnik, koji i onako ne radi ništa i prima plaću mukte, mjesto gubiti svoje cijelo vrijeme oko uredjivanja onih crnih reptilskih listova i u svom fureštvskom furoru vrijedjati gradjane, on bi morao po dužnosti zapriječiti sve, čime bi se moglo staviti u opasnost zdravlje gradjanstva. A polijevati smrdljivom vodom javna šetališta nesluži za očuvanje javnog zdravlja. Lijeni liječniče, narod te plaća, da radiš.

Don Ante Šare, župnik Tijesna, moli nas, da donesemo ovaj ispravak: Nije istina, da je Ive Burić bio od mene pozvan, da mi dade redovinu i da sam mu prijetio porubom, već je sam sasvim dragovoljno donio župniku redovinu; nije istina, da je odgovorio da nema ni octa, a kamo li vina, niti da je u drugoga uzajmio 25 litara, da ih župniku dade, već je dao svog vlastitog vina, koga je imao 40 barila u mastu. Opstoji i drugi Burić Ive iz Tiesna, koji se već 2 godine nalazi u Americi; a ovaj još nije ni dao redovine za 1907.

Primjedba Ured. — Rieč ima naš dopisnik. A molimo da nenasijedaju krivim vijestima, ko što mislimo, da to nije bilo ni ovog puta.

Milodari „Kola“. Doprinijeli su na korist Hrvat. muz. društva „Kolo“ u Šibeniku, da počaste uspomenu pok. Matije Belamarić: Gg. Ante Karadžole 2 K, Braća Iljadica 2 K, Krste Iljadica 2 K.

Najsrdačnije zahvaljuje

Uprava „Kola“.

Kremenjaci i kremenjačice širite „KREMENJAK“

TRAŽE SE odmah 2-3 snažna i zdrava naučnika za drvodjelsku radionicu na stroj, i to takova, koji bi imali volje, da podpuno nauče drvodjelstvo na stroju. Ugovor 4. god. — Za potaenje obavijesti prikazat se sa roditeljima **Braći Scotton — Šibenik.**